

Energisystem
Matz Tapper, 08-677 27 26
matz.tapper@energiforetagen.se

Svenska kraftnät
Erik Nordman
BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG

Remiss av Svenska kraftnäts föreskrifter om säkerhetsskydd (Dnr. Svk 2019/835)

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Inledning

Energiföretagen Sverige välkomnar att Svenska kraftnät kompletterar den nya säkerhetsskyddsförfattningen med ytterligare kompletterande föreskrifter. Många företag inom elsektorn använder Svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om säkerhetsskydd som den första källan till information kring säkerhet. Det är därför mycket viktigt att den är ett bra stöd så att elföretagen kan agera på rätt sätt. Svenska kraftnät har dock valt att låta Säkerhetspolisens föreskrifter vara styrande för säkerhetsskyddsarbetet inom elsektorn vilket gör att detta förslag till föreskrifter inte adderar något värde utan snarare utökar det administrativa arbetet.

Synpunkter

För elsektorn i allmänhet kommer några av de föreslagna bestämmelserna att innebära en del utmaningar, främst genom en kraftigt utökad administrativ börda men även ur ett säkerhetsskyddsperspektiv. Energiföretagen Sverige vill därför lämna synpunkter inom följande områden:

- Tillställa Svenska kraftnät säkerhetsskyddsanalys (2 kap. 1 §)
- Kraven på samråd och anmälan (2 kap. 2 - 5 §§)
- Personalsäkerhet (4 kap.)

Tillställa Svenska kraftnät säkerhetsskyddsanalys

I föreskrifterna, 2 kap. 1 §, föreslås att verksamhetsutövaren ska tillställa Svenska kraftnät den säkerhetsskyddsanalys som har genomförts enligt 2 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Energiföretagen Sverige avstyrker förslaget och föreslår att kravet omformuleras till att tillställandet sker vid en tillsyn då det annars kan uppstå allvarliga konsekvenser om tillsynsmyndigheten tillåts förvara säkerhetsskyddsklassificerade

rapporter/analyser från hela elsektorn i den omfattning som den föreslagna bestämmelsen innebär.

Energiföretagen Sverige anser att den föreslagna bestämmelsen går över den nivå som annars gäller för statliga myndigheter då dessa inte har ett likvärdigt krav från sin tillsynsmyndighet, Säkerhetspolisen.

Den föreslagna bestämmelsen ställer också mycket höga krav på säkerhetsskyddsarbete hos Svenska kraftnät vad avser informations-, personal- och fysisk säkerhet. Samtidigt ökar elföretagens behov av insyn och kunskap om risk- och sårbarheter i myndighetens verksamhet rörande hanteringen av dessa analysrapporter då verksamhetsutövare som elnätsföretag förväntas identifiera och hantera sårbarheter i säkerhetsskyddet i alla led inom sin verksamhet.

En aggregerad insamling av säkerhetsskyddsanalyser för hela elsektorn kan även medföra stora risker för det totala säkerhetsskyddsarbetet inom elsektorn. Att förvara säkerhetsskyddsanalyserna för hela elsektorn hos en myndighet kan göra myndigheten till ett attraktivt mål för riktade antagonistiska angrepp. Ett röjande av uppgifterna kan resultera till synnerligen allvarlig skada för den svenska elförsörjningen och Sveriges säkerhet.

Kraven på samråd och anmälan

Enligt 2 kap. 2 § ska verksamhetsutövaren innan beslut fattas om att genomföra förändringar som väsentligt kan påverka den säkerhetskänsliga verksamheten samråda med Svenska kraftnät. Exempel på situationer där sådant samråd ska ske är upplåtelse av säkerhetskänslig verksamhet, och omorganisationer av betydelse för säkerhetsskyddet.

Bestämmelser om anmälan av väsentliga förändringar i anläggningar och verksamhet av betydelse för elförsörjningen är reglerad under 6 - 7 §§ i Elberedskapslagen (1997:288). Även i Svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om elberedskap (SvKFS 2013:2), 11 - 12 §§ anges vilka anläggningar och verksamheter som omfattas av anmälningsskyldigheten till myndigheten. Säkerhetskänslig verksamhet bedöms vara en delmängd av de verksamheter som omfattas av anmälningsskyldighet enligt SvKFS 2013:2.

Energiföretagen Sveriges medlemsföretag är ofta beroende av flera tillsynsmyndigheter vilket innebär att man måste förhålla sig till olika föreskrifter, samråd, rapportering, krav på säkerhetsskydd, efterlevnad, säkerhetsprövning av personal med mera. I detta finns en uppenbar risk att olika myndigheter kommer att göra olika bedömningar. Den risken skulle kunna minskas om det blir en större samverkan mellan myndigheterna och där helst en av myndigheterna utses som "huvudansvarig" och den som företagen kan vända sig till. På så vis minskas administration både hos berörda myndigheter och företag, samtidigt som säkerhetsskyddsarbetet fortfarande kan bedrivas på ett fullgott sätt. Ett annat alternativ är att Svenska kraftnät mer konkret redogör för vilka situationer som skulle vara aktuella. Det finns en stor risk för att nuvarande formulering både kan leda till att för många samråd begärs som att relevanta områden missas.

Under 3 kap. 3 § föreslås att vid anskaffning av kryptografisk utrustning enligt 1 kap. 6 § Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2019:XX) om signalskyddstjänsten ska Svenska kraftnät underrättas skriftligen. Underrättelsen ska innehålla uppgifter om vilken utrustning som anskaffats och var denna kommer att placeras.

Under 2 kap. 3 § föreslås att inför samrådet med Säkerhetspolisen som följer av 3 kap. 2 § i säkerhetsskyddsförordningen ska Svenska kraftnät delges information om de förändringar som avses att genomföras.

Vidare föreslås under 2 kap. 5 § att kopia av en sådan anmälan som upprättats enligt 2 kap. 7 och 9 §§ samt 10 § första stycket säkerhetsskyddsförordningen ska skickas till Svenska kraftnät. Det avser kopia på anmälan till Säkerhetspolisen avseende upprättande av säkerhetsskyddsavtal, överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet samt anmälan om röjande av säkerhetsskyddsklassificerad uppgift och IT-incidenter.

Energiföretagen Sverige avstyrker förslagen och föreslår istället en närmare samverkan och informationsutbyte kring signalskydds- och säkerhetsskyddsärenden mellan de berörda myndigheterna. Företagen kan då vända sig till den myndighet som utpekats i säkerhetsskyddsförordningen istället för fler och således kan minska den administrativa bördan som dubbelanmälningar och samråd kan innebära.

Det bör påpekas att den typen av bestämmelse även förekommer inom ramen för regleringar inom andra områden, såsom NIS och GDPR. Sammantaget resulterar detta till att administrationen blir så komplex och omfattande att regleringarnas syfte, att bland annat stärka Sveriges säkerhet, kommer bli svår att uppnå. Förslaget riskerar att bli kontraproduktivt, då en oskäligt stor del av elföretagens begränsade resurser kommer behöva läggas på att bereda och administrera samrådsärenden och anmälningar samt incidentrapportering mot flera myndigheter eller även flera funktioner inom samma myndighet.

Personalsäkerhet

I 4:e kapitlet 1 § så hänvisas det till den av Säkerhetspolisen anvisade blanketten. En bättre lösning vore att i stället hänvisa till informationen i blanketterna. Därmed skulle en teknikutveckling, dvs framtagande av digitala lösningar möjliggöras. Att kunna skicka informationen digitalt till både Svenska kraftnät och Säkerhetspolisen samtidigt skulle förkorta ledtiderna, Energiföretagen Sverige har uppfattat det som att den värdeskapande delen från Svenska kraftnäts sida sker först när registerkontrollen godkänns – eller inte godkänns.

I 4:e kapitlet 2 § så ges ett allmänt råd kring befattningar som kan bli aktuella att placera i säkerhetsklass. Energiföretagen Sverige önskar här att Svenska kraftnät är tydligare med att exemplifiera vilka befattningar eller vilka verksamheter som ska vara klass 2 eller klass 3 (se Bilaga 1 i nuvarande föreskrift SvKFS 1013:1). Det bör även förtydligas att klass 1 inte är aktuellt för elsektorn.

Övriga synpunkter

I den nu föreslagna föreskriften saknas ett antal områden av stor betydelse:

- Inrapportering av fel- och incidenter
- Tillträdesbegränsningar

Det är viktiga områden och brist på reglering och råd kring dessa områden riskerar att snarare försämra än förbättra arbetet kring säkerhetsskydd.

Det saknas även viktig information till elsektorn rörande vikten av rätt hantering vid införande och användning av IT-system.

Pernilla Winnhed

VD, Energiföretagen Sverige